

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών — Ανασχεδιασμός της εκπαίδευσης: επενδύοντας στις δεξιότητες για καλύτερα κοινωνικοοικονομικά αποτελέσματα»

COM(2012) 669 final

(2013/C 327/12)

Εισηγητής: ο κ. **Mário SOARES**

Συνεισηγητής: ο κ. **Pavel TRANTINA**

Στις 20 Νοεμβρίου 2012, και σύμφωνα με το άρθρο 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την:

Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών – Ανασχεδιασμός της εκπαίδευσης: επενδύοντας στις δεξιότητες για καλύτερα κοινωνικοοικονομικά αποτελέσματα

COM(2012) 669 final.

Το ειδικευμένο τμήμα «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη» στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 26 Ιουνίου 2013.

Κατά τη 491η σύνοδο ολομέλειάς της, της 10ης και 11ης Ιουλίου 2013 (συνεδρίαση της 101ης Ιουλίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε, με 154 ψήφους υπέρ και 3 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει γενικά την πρωτοβουλία της Επιτροπής και ιδίως την προσπάθειά της για την καταπολέμηση της ανεργίας των νέων. Θεωρεί, ωστόσο, ότι το περιεχόμενο της ανακοίνωσης δεν ανταποκρίνεται στις προσδοκίες που δημιουργεί ο τίτλος «Ανασχεδιασμός της εκπαίδευσης».

1.2 Η παρούσα οικονομική και κοινωνική κρίση περιορίζει τις δημοσιονομικές επιλογές των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και ιδίως εκείνων που εφαρμόζουν προγράμματα δημοσιονομικής προσαρμογής, ενώ η κατάσταση επιδεινώνεται λόγω της μείωσης του προϋπολογισμού της ίδιας της Ένωσης. Η ΕΟΚΕ προειδοποιεί ότι οι περικοπές στις εκπαιδευτικές δαπάνες δημιουργούν τον κίνδυνο να παραμείνουν οι πρωτοβουλίες και προτάσεις που κρίνονται αναγκαίες απλές διακηρύξεις καλών προθέσεων.

1.3 Αναγνωρίζοντας ότι πράγματι υπάρχουν σημαντικές ελλείψεις στα εκπαιδευτικά συστήματα που επείγει να ξεπεραστούν, καθώς και δυσκολίες στη σύνδεση μεταξύ της μάθησης και της εργασίας, που πρέπει να αντιμετωπιστούν, η ΕΟΚΕ διατυπώνει τις ακόλουθες συστάσεις:

Στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, προτείνει:

1.3.1 να αναθεωρήσουν τους μηχανισμούς συλλογής, παρουσίασης και ερμηνείας των δεδομένων για την εκπαίδευση και την κατάρτιση, έτσι ώστε να είναι διαφανή και συγκρίσιμα·

1.3.2 να αναθεωρήσουν τις υφιστάμενες ευρωπαϊκές εκπαιδευτικές διαδικασίες και τους διάφορους υπάρχοντες μηχανισμούς, ιδίως δε τα ευρωπαϊκά πρότυπα και τις κατευθυντήριες γραμμές για τη διασφάλιση της ποιότητας (ESGQA, αγγλικό αρκτικόλεξο)·

1.3.3 να εφαρμόσουν τα προτεινόμενα μέτρα ενσωματώνοντάς τα σε άλλες πρωτοβουλίες που στοχεύουν στην ένταξη των νέων στην αγορά εργασίας και ιδίως στο σχέδιο δράσης «Νεολαία σε κίνηση» για την απασχόληση και την επιχειρηματικότητα·

1.3.4 να μεριμνήσουν έτσι ώστε ο επόμενος προϋπολογισμός της ΕΕ να προβλέπει τα απαραίτητα κονδύλια για τη χρηματοδότηση ολόκληρου του προγράμματος και ιδίως για την Πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων, η οποία εγκρίθηκε πρόσφατα.

Στα κράτη μέλη προτείνει τα ακόλουθα:

1.3.5 αναθεώρηση και/ή εκσυγχρονισμό —κατά τρόπο που να μην αποτελεί οπισθοδρόμηση— των πολιτικών για την απασχόληση και τις ποιοτικές δημόσιες υπηρεσίες, με την πεποίθηση ότι, για να επιτευχθούν πλήρως οι στόχοι για τον ανασχεδιασμό της εκπαίδευσης, οι επενδύσεις στον τομέα θα πρέπει να συνοδεύονται από εργασιακές, κοινωνικές και οικονομικές πολιτικές για τη στήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης και της ευημερίας, διασφαλίζοντας την πλήρη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και άλλων οργανώσεων της κοινωνίας πολιτών σε αυτή τη διαδικασία·

1.3.6 μεγαλύτερη έμφαση των εκπαιδευτικών πολιτικών και προγραμμάτων στη διδασκαλία δεξιοτήτων επιχειρηματικότητας, η οποία, πέραν της μάθησης στο σχολείο, θα μπορούσε ενδεχομένως να συμπληρωθεί, ανάλογα με την περίπτωση, και με μαθητεία σε επιχειρήσεις, καθώς και με την προώθηση της συμμετοχής των επιχειρήσεων σε πρωτοβουλίες που διοργανώνονται από τα σχολεία·

1.3.7 προώθηση της ένταξης διττών συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στα σχολεία που συνδυάζουν την εκπαίδευση στην τάξη παράλληλα με πρακτική εμπειρία στον χώρο εργασίας και ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών αρχών και των επιχειρήσεων σχετικά με τη σημασία αυτών των πρωτοβουλιών·

1.3.8 άμεση επανεξέταση της σχέσης της εργασίας με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, για την καλύτερη κατανόηση των πιθανών ελλείψεων και την οργάνωση της επαγγελματικής κατάρτισης έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας·

1.3.9 διασφάλιση των απαραίτητων συνθηκών για τη συνεχή μάθηση και τη βελτίωση της επαγγελματικής κατάρτισης (τελειοποίηση δεξιοτήτων και επαγγελματικός αναπροσανατολισμός) για όλους, με ουσιαστικό σεβασμό στο δικαίωμα της ποιοτικής διάβιου επαγγελματικής κατάρτισης·

1.3.10 αναγνώριση και αξιοποίηση, κατά τρόπο δημιουργικό και καινοτόμο, της μη τυπικής μάθησης, ανάδειξη των δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν εκτός του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος, ενίσχυση της συμπληρωματικότητας μεταξύ της μη τυπικής και της τυπικής μάθησης και προώθηση των ίσων ευκαιριών·

1.3.11 θέσπιση κοινών κανόνων και αρχών με στόχο τον καθορισμό ποιοτικών κριτηρίων για τα συστήματα που εξασφαλίζουν την αναγνώριση και την πιστοποίηση της μη τυπικής μάθησης·

1.3.12 επένδυση στην κατάρτιση και την πρόσληψη ικανών εκπαιδευτικών, βελτίωση της ακαδημαϊκής και επαγγελματικής τους κατάρτισης και παροχή κατάλληλων αμοιβών και ευκαιριών επαγγελματικής σταδιοδρομίας, ώστε να γίνει ο κλάδος πιο ελκυστικός για τους νέους·

1.3.13 αντιμετώπιση των προϋπολογισμών για την εκπαίδευση και την κατάρτιση ως επένδυση στο μέλλον και ως μια διαρκή ανάγκη για την εκπλήρωση της υποχρέωσης παροχής ποιοτικής εκπαίδευσης σε όλους, με αποφυγή περικοπών που ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά αυτήν την υποχρέωση·

1.3.14 συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών (οργανώσεων νέων, οργανώσεων τοπικών κοινωνιών, σχολείων, εκπαιδευτικών, γονέων και κηδεμόνων, επιχειρήσεων και συνδικάτων, μεταξύ άλλων) στη διαμόρφωση και την παρακολούθηση των εκπαιδευτικών πολιτικών και στον εντοπισμό τυχόν προβλημάτων, καθώς και στη διαδικασία εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενσωμάτωσης των νέων στην κοινωνία, με σαφείς στόχους, τακτικές αξιολογήσεις και επαρκείς πόρους για τη διασφάλιση της βιωσιμότητάς τους.

Στους κοινωνικούς εταίρους, προτείνει:

1.3.15 να αναλάβουν τις ευθύνες τους και να εφαρμόσουν κατάλληλα το πλαίσιο δράσης για την απασχόληση των νέων που υιοθετήθηκε βάσει του κοινού προγράμματος εργασίας τους για την περίοδο 2012-2014, με έμφαση στη σύνδεση της εκπαίδευσης και των προσδοκιών της νεολαίας με τις ανάγκες της αγοράς. Τούτο δε έχοντας κατά νου τη μετάβαση των νέων από το σχολείο στην αγορά εργασίας και με απώτερο σκοπό τη γενικότερη αύξηση των ποσοστών απασχόλησης.

2. Εισαγωγή

2.1 Η εκπαίδευση βρίσκεται συχνά στο επίκεντρο των προβληματισμών της ΕΟΚΕ. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ επικροτεί την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην οποία αναφέρεται ότι «η επένδυση στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης [...] έχει ζωτική σημασία για την τόνωση της ανάπτυξης και της [...]

παραγωγικότητα[ς]»⁽¹⁾, ενώ συμεριζεται την ανησυχία που αποπνέει το έγγραφο σχετικά με τις σημαντικές αλλαγές που σημειώνονται στην ευρωπαϊκή αγορά εργασίας, οι οποίες καθιστούν επιτακτική την ανάγκη αναθεώρησης των εκπαιδευτικών συστημάτων ώστε να καλυφθούν κενά ή ελλείψεις που παρατηρούνται.

2.2 Η ΕΟΚΕ έχει συμβάλει στην αναγνώριση της εκπαίδευσης ως θεμελιώδους ανθρώπινου δικαιώματος μέσα από έναν μεγάλο αριθμό γνωμοδοτήσεων⁽²⁾, με τις οποίες υποστηρίζει ότι ο κεντρικός στόχος της εκπαίδευσης εξακολουθεί να είναι η διαμόρφωση ελεύθερων πολιτών, προικισμένων με κριτική σκέψη, ανεξάρτητων, ικανών να συμβάλουν στην ανάπτυξη της κοινωνίας στην οποία διαβιώνει και έχοντας επίγνωση ότι μοιράζονται κοινές αξίες και πολιτισμό.

2.3 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την πεποίθηση ότι, κατά την κατάρτιση των εκπαιδευτικών, πρέπει να δοθεί έμφαση και στην απόκτηση συγχρόνων δεξιοτήτων επικοινωνίας, χάρη στις οποίες η σχολική φοίτηση θα αποκτά νέο ενδιαφέρον και ουσιαστικότερο νόημα⁽³⁾.

2.4 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί ότι πρέπει να δοθούν άμεσα συνεπείς και διατομεακές απαντήσεις πολιτικού χαρακτήρα σχετικά με ορισμένα θεμελιώδη ζητήματα, όπως είναι τα υψηλά ποσοστά πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου στην Ευρώπη, η περιορισμένη συμμετοχή των εργαζομένων στη διάβιου μάθηση, τα εκατομμύρια γυναικών και ανδρών με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, οι ανεπαρκείς δεξιότητες ανάγνωσης των 15χρονων εφήβων και η μαζική ανεργία των νέων σε κάποιες χώρες της ΕΕ.

2.5 Ωστόσο, η ΕΟΚΕ εκφράζει το φόβο μήπως η αξία των πρωτοβουλιών που προτείνονται στην ανακοίνωση υποτιμηθεί λόγω της κρίσης που βιώνουν ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες. Οι δημοσιονομικές περικοπές και ιδίως η μείωση των κονδυλίων για την εκπαίδευση και την κατάρτιση ενδέχεται να υπονομεύσουν τις προσπάθειες για την καταπολέμηση των ανισοτήτων και την προώθηση μιας ποιοτικής εκπαίδευσης για όλους⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ COM(2012) 669 final.

⁽²⁾ EE C 161, 06.06.2013, σ. 67-72 / EE C 161, 06.05.2013, σ. 27-34 / EE C 11, 15.01.2013, σ. 8-15 / EE C 299, 04.10.2012, σ. 97 / EE C 191, 29.06.2012, σ. 103 / EE C 76, 14.03.2013, σ. 1 / EE C 181, 21.06.2012, σ. 154 / EE C 143, 22.05.2012, σ. 94 / EE C 181, 21.06.2012, σ. 143 / EE C 68, 06.03.2012, σ. 11 / EE C 318, 29.10.2011, σ. 50 / EE C 68, 06.03.2012, σ. 1 / EE C 318, 29.10.2011, σ. 142 / EE C 318, 29.10.2011, σ. 1 / EE C 132, 03.05.2011, σ. 55 / EE C 21, 21.01.2011, σ. 66 / EE C 255, 22.09.2010, σ. 81 / EE C 318, 23.12.2009, σ. 113 / EE C 128, 18.05.2010, σ. 10 / EE C 224, 30.08.2008, σ. 100 / EE C 204, 09.08.2008, σ. 95 / EE C 151, 17.06.2008, σ. 45 / EE C 218, 11.09.2009, σ. 85 / EE C 151, 17.06.2008, σ. 41

⁽³⁾ Έρευνα στα σχολεία με τίτλο «ICT in Education» (Η ΤΠΕ στην εκπαίδευση) (<https://ec.europa.eu/digital-agenda/node/51275>).

⁽⁴⁾ Η έκθεση παρακολούθησης της πρωτοβουλίας «Εκπαίδευση για Όλους» (ΕΓΟ) της UNESCO για το 2012, πέραν του ότι καταγγέλλει την αυξανόμενη επίτευξη των στόχων της ΕΓΟ, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, προκειμένου να παρουσιαστούν θετικά αποτελέσματα στους πολίτες, τα εκπαιδευτικά συστήματα θα πρέπει να διαθέτουν επαρκείς και διαρκείς πόρους. Παράλληλα, σε πρόσφατες ανακοινώσεις του, ο ΟΟΣΑ σημειώνει ότι η δημόσια εκπαίδευση που εστιάζει στην ποιότητα και την ισότητα είναι η καλύτερη μέθοδος για να μπορέσουν οι κυβερνήσεις όχι μόνο να εξοικονομήσουν πόρους αλλά και ταυτόχρονα να τους επενδύσουν με αποτελεσματικό τρόπο. Ποιοτικό εκπαιδευτικό σύστημα, ωστόσο, σημαίνει διασφάλιση της συμμετοχής και των πλέον μειονεκτούντων κοινοτήτων και ατόμων. Συνέδριο της Education International (EI) και του ΟΟΣΑ (OECD) με τίτλο «Quality and dialogue key to public education», 4 Φεβρουαρίου του 2013.

2.6 Παρά το γεγονός ότι η εκπαίδευση εμπίπτει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, η ΕΕ μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο είτε στο πλαίσιο της ανοικτής μεθόδου συντονισμού μεταξύ των διαφόρων υπουργών παιδείας είτε μέσω μηχανισμών συλλογής δεδομένων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αλλά και μέσα από διάφορες ευρωπαϊκές εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες όπως οι διαδικασίες της Μπολόνια και της Κοπεγχάγης, το Ανακοινωθέν της Μπριζ, το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς ακαδημαϊκών μονάδων (ECTS), το ευρωπαϊκό σύστημα ακαδημαϊκών μονάδων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ECVET), το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων (EQF) και τα ευρωπαϊκά πρότυπα και κατευθυντήριες γραμμές για τη διασφάλιση της ποιότητας (ESGQA) (5).

2.7 Η ανησυχία που εκφράζουν πολλοί φορείς της κοινωνίας πολιτών σχετικά με την υφιστάμενη αναντιστοιχία μεταξύ των δεξιοτήτων των νέων και των αναγκών των επιχειρήσεων, καθώς και σχετικά με τη δυσκολία που παρατηρείται στη μετάβαση από την εκπαίδευση στην εργασία ή από την ανεργία στην εργασία είναι πέρα για πέρα βάσιμη και άρα θα πρέπει να αντιμετωπιστεί. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ εκφράζει την ιδιαίτερη ικανοποίησή της για την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να ενισχύσει τη σύνδεση μεταξύ της εκπαίδευσης και της εργασίας και να προωθήσει κοινές πρωτοβουλίες και δράσεις που να διευκολύνουν τη μετάβαση από τη μάθηση στην εργασία, να περιορίζουν τα εμπόδια στην κινητικότητα εντός της ΕΕ, να βελτιώνουν σημαντικά τη λειτουργία της αγοράς εργασίας και να εξασφαλίζουν ίσες ευκαιρίες για όλους. Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να προχωρήσουν σε αυτήν την κατεύθυνση διαφυλάσσοντας το ευρωπαϊκό κοινωνικό πρότυπο και ενισχύοντας την κοινωνική συνοχή.

2.8 Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ του νέου Πλαισίου δράσης για την απασχόληση των νέων, που εκπόνησαν οι κοινωνικοί εταίροι, ως ουσιαστικού τμήματος του κοινού προγράμματος εργασίας τους για την περίοδο 2012-2014, το οποίο παρουσιάστηκε για πρώτη φορά κατά την Τριμερή κοινωνική σύνοδο κορυφής για την ανάπτυξη και την απασχόληση (διεξήχθη στις 14 Μαρτίου 2013).

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η Επιτροπή αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην καταπολέμηση της ανεργίας των νέων σε τέσσερις τομείς ουσιαστικής σημασίας: εκπαίδευση και κατάρτιση υψηλής ποιότητας, προώθηση της πρακτικής μάθησης με βάση την εργασία, προώθηση της μαθητείας και των διττών μοντέλων κατάρτισης και ενίσχυση των εταιρικών σχέσεων για την επίτευξη κοινών στόχων.

3.2 Το περιεχόμενο της ανακοίνωσης δεν ανταποκρίνεται στις προσδοκίες που δημιουργεί ο τίτλος, ίσως επειδή η Επιτροπή θέλησε να εστιάσει τον προβληματισμό της σε έναν μόνο στόχο. Η ΕΟΚΕ θεωρεί, ωστόσο, ότι η Επιτροπή θα μπορούσε να είχε επεκτείνει τον προβληματισμό της εξετάζοντας και άλλα ζητήματα / προκλήσεις όπως η δημογραφική γήρανση στην Ευρώπη, το ενεργειακό ζήτημα και η μετανάστευση, τα οποία απαιτούν πολύ πιο

σύνθετες απαντήσεις. Ομοίως, στο μέλλον, θα πρέπει να εξετασθούν και άλλοι προβληματισμοί, όπως αυτοί που πρόσφατα διατύπωσαν τα Ηνωμένα Έθνη και η UNESCO (6).

3.3 Έχοντας υπόψη την πρόταση της Επιτροπής, η ΕΟΚΕ εφιστά την προσοχή στον κίνδυνο που υπάρχει να θεωρηθεί η εκπαίδευση ένα απλό μέσο για την ανάπτυξη δεξιοτήτων που στοχεύουν αποκλειστικά και μόνο στην κάλυψη των αναγκών της αγοράς εργασίας και στην αύξηση της απασχολησιμότητας (7). Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει την πεποίθησή της ότι η απασχολησιμότητα εξαρτάται, όχι μόνο από την απόκτηση βασικών δεξιοτήτων και την πρακτική εμπειρία, αλλά και από χαρακτηριστικά και στάσεις όπως η ενεργός συμμετοχή στα κοινά, η προσωπική ανάπτυξη και η ευημερία. Κατά συνέπεια, παρότι η απασχολησιμότητα θεωρείται μείζον στόχος στο πλαίσιο της επαναξιολόγησης της εκπαίδευσης, δεν πρέπει να ερμηνεύεται με υπερβολικά στενό τρόπο.

3.4 Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει ότι, προκειμένου να επιτευχθούν πλήρως οι στόχοι που έχουν τεθεί για την εκπαίδευση, οι επενδύσεις σε αυτόν τον τομέα θα πρέπει να συνοδεύονται από εργασιακές, κοινωνικές και οικονομικές πολιτικές για τη στήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης και της ευημερίας. Η ΕΟΚΕ έχει ήδη προτείνει στην ΕΕ και στα κράτη μέλη, ειδικότερα στο πλαίσιο της κρίσης, να επανεξετάσουν και να προσαρμόσουν τις πολιτικές που σχετίζονται με την απασχόληση και τις ποιοτικές δημόσιες υπηρεσίες, κατά τρόπο που να μην συνιστά οπισθοδρόμηση, εστιάζοντας περισσότερο σε συγκεκριμένες ομάδες (παιδιά, άτομα με ειδικές ανάγκες, μετανάστες κτλ.) και ενσωματώνοντας σε αυτές τις πολιτικές τη διάσταση του φύλου και την πλήρη συμμετοχή της οργανωμένης κοινωνίας πολιτών (8).

3.5 Η αναγνώριση της ύπαρξης αναντιστοιχίας μεταξύ των δεξιοτήτων που αναζητά σήμερα η αγορά εργασίας και εκείνων που γενικά διαθέτουν οι νέοι και οι εργαζόμενοι καθιστά ακόμη πιο επιτακτική τη σύνδεση μεταξύ της εκπαίδευσης και της εργασίας, προκειμένου να ξεπεραστεί αυτή η αναντιστοιχία. Είναι, ωστόσο, κατανοητό ότι ο ρυθμός της εκπαίδευσης δεν είναι ίδιος με αυτόν της εργασίας και ούτε μπορεί να γίνει.

3.6 Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει την πρόσφατη απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σχετικά με την πρωτοβουλία «Εγγύηση για τους νέους», η οποία έχει ως στόχο να εξασφαλίσει σε όλους τους νέους μέχρι 25 ετών την προσφορά ποιοτικής εργασίας ή διαρκή εκπαίδευση ή πρακτική άσκηση, εντός τεσσάρων μηνών από το πέρας των σπουδών τους ή από την έναρξη της ανεργίας.

(6) Δώδεκα διεθνείς εμπειρογνώμονες στον τομέα της εκπαίδευσης ξεκίνησαν στην έδρα της UNESCO (Παρίσι, 12-14 Φεβρουαρίου 2013) μια κριτική αναθεώρηση των πιο σημαντικών εκθέσεων που έχουν δημοσιευθεί από τον οργανισμό σχετικά με την εκπαίδευση στον εικοστό αιώνα —έκθεση *Learning to be* του Edgar Faure (1972) και έκθεση του Jacques Delors, *Εκπαίδευση, ο θησαυρός που κρύβει μέσα της* (1996)— εν όψει των πιο πρόσφατων και βαθύτερων κοινωνικών αλλαγών (www.unesco.org).

(7) Οι όροι «απασχολησιμότητα» και «δημιουργία απασχόλησης» δεν είναι ταυτόσημοι και δεν εκφράζουν την ίδια έννοια. Η «δημιουργία απασχόλησης» εκφράζει ένα σύνθετο φαινόμενο, για το οποίο την ευθύνη έχει τόσο το κράτος όσο και οι εργοδότες και οι εργαζόμενοι, καθιστώντας αναγκαίο τον κοινωνικό διάλογο και τη διαπραγμάτευση, ενώ η «απασχολησιμότητα» φαίνεται να σχετίζεται σχεδόν αποκλειστικά με την ατομική ευθύνη όσον αναζητούν εργασία.

(8) ΕΕ C 18 της 19.1.2011, σ. 18.

(5) Όλα τα αρκτικόλεξα αντιστοιχούν σε αγγλικές ονομασίες.

3.7 Ωστόσο, η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι τα σημερινά επίπεδα ανεργίας δεν επηρεάζουν μόνο τους νέους αλλά και τους εργαζόμενους μεγαλύτερης ηλικίας. Συνεπώς, θα πρέπει να αξιοποιηθούν οι γνώσεις αυτών των εργαζόμενων όχι μόνο για να βοηθήσουν τους νέους να ενταχθούν στην αγορά εργασίας αλλά και για να μεταδώσουν τη γνώση και την εμπειρία που έχουν αποκομίσει.

3.8 Η ΕΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι στην ανακοίνωσή της η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρέλειψε να αναγνωρίσει το ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η μη τυπική εκπαίδευση ως συμπλήρωμα της τυπικής εκπαίδευσης. Εφιστά, ως εκ τούτου, την προσοχή της Επιτροπής στην έκκληση που απηύθυναν οι συμμετέχοντες στο Συμπόσιο του Στρασβούργου για τον καθορισμό μιας κοινής διαδικασίας με στόχο την αναγνώριση της μη τυπικής εκπαίδευσης στην Ευρώπη, τόσο μακροπρόθεσμα όσο και μεσοπρόθεσμα⁽⁹⁾.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1 Βασικές και εγκάρσιες δεξιότητες

4.1.1 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την άποψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ότι «οι προσπάθειες πρέπει να επικεντρωθούν στην ανάπτυξη εγκάρσιων δεξιοτήτων [...] ιδίως επιχειρηματικών δεξιοτήτων». Ωστόσο, θεωρεί ότι το πρώτο βήμα θα πρέπει να είναι η απόκτηση στοιχειωδών ή βασικών δεξιοτήτων από όλους. Συμφωνεί, επίσης, ότι η εκμάθηση ξένων γλωσσών θα πρέπει να συνεχίσει να αποτελεί αντικείμενο ιδιαίτερης προσοχής. Είναι γεγονός ότι ένας νέος που έχει αποκτήσει καλές βασικές και εγκάρσιες δεξιότητες (δηλαδή, μπορεί να εργάζεται σε ομάδα, κατέχει διάφορες γλώσσες, χειρίζεται τα εργαλεία της πληροφορικής, είναι σε θέση να διαμορφώσει άποψη και να την εκφράσει, να συμμετάσχει στη λήψη αποφάσεων κλπ.) θα αντιμετωπίσει, ενδεχομένως, λιγότερες δυσκολίες για να ενταχθεί στην αγορά εργασίας και να επιτύχει στον κόσμο των επιχειρήσεων.

4.1.2 Οι «επιχειρηματικές δεξιότητες» είναι αναμφίβολα σημαντικές για την απασχόληση, εφόσον δεν στοχεύουν αποκλειστικά στη δημιουργία επιχειρήσεων. Χωρίς επιχειρηματικό πνεύμα λίγα πράγματα μπορεί κανείς να επιτύχει στη ζωή του, ιδίως σε δύσκολες εποχές όπως η σημερινή. Η ένταξη, συνεπώς, των εν λόγω δεξιοτήτων στις εκπαιδευτικές πολιτικές και στα εκπαιδευτικά προγράμματα είναι ευπρόσδεκτη.

4.1.3 Για την ανάπτυξη επιχειρηματικού πνεύματος, εκτός από το πρόγραμμα σπουδών, σημαντικό ρόλο μπορεί να διαδραματίσει η μαθητεία σε επιχειρήσεις ή σε οργανώσεις, καθώς και η προώθηση της συμμετοχής των επιχειρήσεων και των οργανώσεων σε πρωτοβουλίες που διοργανώνονται από τα σχολεία. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να διευκρινίσουν περαιτέρω την έννοια της «ισότιμης πρόσβασης στην ποιοτική εκπαίδευση και σε προγράμματα προετοιμασίας για την πραγματικότητα του εργασιακού περιβάλλοντος» και να δημιουργήσουν ένα συνεκτικό σύνολο δεικτών για τη σύγκρισή τους σε διάφορα επίπεδα και για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων, με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας πολιτών.

4.1.4 Ωστόσο, η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι το επιχειρηματικό πνεύμα θα μπορέσει να αναπτυχθεί στο έπακρον μόνο εφόσον συνδυαστεί με

⁽⁹⁾ Το συμπόσιο, που πραγματοποιήθηκε από τις 14 έως τις 16 Νοεμβρίου του 2011, συνδιοργανώθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο της Ευρώπης, καθώς και ορισμένες οργανώσεις νέων, όπως το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Νεολαίας, η German Yü NA Jugend für Europa και η SALTO training and cooperation RC. (http://youth-partnership-eu.coe.int/youth-partnership/documents/EKCYF/Youth_Policy/docs/Youth_Work/Policy/STATEMENT_Symposium_participants_160312.pdf).

ομαδικό πνεύμα και πνεύμα συνεργασίας, και ότι η εκπαίδευση θα πρέπει να συμβάλλει ώστε τα παιδιά και οι νέοι να αναπτύξουν το πνεύμα αυτό.

4.1.5 Η διδασκαλία των θετικών επιστημών, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών (STEM⁽¹⁰⁾) θα πρέπει να συνεχίσει να αποτελεί προτεραιότητα της εκπαίδευσης, καθώς οι κλάδοι αυτοί παραμένουν στο επίκεντρο της προσοχής της σημερινής κοινωνίας, η οποία κυριαρχείται από τις νέες τεχνολογίες και την τεχνολογική ανάπτυξη, αλλά και επειδή η ζήτηση για ιδιαίτερα ειδικευμένους επιστήμονες θα συνεχίσει να αυξάνεται⁽¹¹⁾. Η διδασκαλία των μαθημάτων των εν λόγω κλάδων, ωστόσο, θα πρέπει να γίνεται με φιλικό, δημιουργικό, και συνεπώς, ελκυστικότερο τρόπο, που θα διευκολύνει την επίτευξη καλύτερης ισορροπίας μεταξύ των δύο φύλων⁽¹²⁾.

4.1.6 Στο έγγραφο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δεν γίνεται αναφορά στις συνέπειες της κρίσης και των πολιτικών δημοσιονομικής προσαρμογής στο πεδίο των θετικών επιστημών, της έρευνας και των παραγόντων της (ερευνητές, ακαδημαϊκούς, πανεπιστήμια), όπως δεν γίνεται αναφορά και στη διαρροή εγκεφάλων που παρατηρείται την περίοδο αυτή σε διάφορες χώρες της ΕΕ. Η ΕΟΚΕ, σε διάφορες γνωμοδοτήσεις της⁽¹³⁾ έχει τονίσει τη σημασία της προώθησης της πλήρους υλοποίησης του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας, υπογραμμίζοντας ότι η ελεύθερη κυκλοφορία των ερευνητών, της επιστημονικής γνώσης και της τεχνολογίας θα πρέπει να είναι η «πέμπτη ελευθερία» της εσωτερικής αγοράς.

4.2 Επαγγελματικές δεξιότητες

4.2.1 Η ΕΟΚΕ συμμερίζεται την ανησυχία που εκφράζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την αναντιστοιχία μεταξύ της εκπαίδευσης και της αγοράς εργασίας. Είναι σαφές ότι η αποσύνδεση του εκάστοτε εκπαιδευτικού συστήματος από την αγορά εργασίας, ενδέχεται να οδηγήσει σε ανεπάρκεια δεξιοτήτων και, ακόμη χειρότερα, στην ανεργία⁽¹⁴⁾. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί ότι πρέπει να δοθεί περισσότερη προσοχή στην επανεξέταση της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης και στην καλύτερη κατανόηση των δεσμών τους με την αγορά εργασίας, έτσι ώστε οι πρώτες να ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες της αγοράς. Υπογραμμίζει δε τη σημασία της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων και της οργανωμένης κοινωνίας πολιτών στην παροχή επαγγελματικής κατάρτισης που να συνδέεται με την αγορά εργασίας⁽¹⁵⁾.

⁽¹⁰⁾ Αρκτικόλεξο στα αγγλικά.

⁽¹¹⁾ Σύμφωνα με το CEDEFOP, η ζήτηση για άτομα υψηλής ειδίκευσης θα αυξηθεί κατά 16 εκατομμύρια έως το 2020 και για άτομα με μεσαίου επιπέδου ειδίκευση κατά 3,5 εκατομμύρια, ενώ για τα άτομα με χαμηλό επίπεδο ειδίκευσης μπορεί να μειωθεί κατά 12 εκατομμύρια.

⁽¹²⁾ Ορισμένες πειραματικές έρευνες που έχουν διεξαχθεί σε επίπεδο κρατών αποδεικνύουν ότι η διδασκαλία των μαθηματικών μπορεί να γίνει πιο ελκυστική.

⁽¹³⁾ ΕΕ C 95, 23.04.2003, σ. 8 / ΕΕ C 218, 11.09.2009, σ. 8 / ΕΕ C 306, 16.12.2009, σ. 13 / ΕΕ C 132, 03.05.2011, σ. 39 / ΕΕ C 318, 29.10.2011, σ. 121 / ΕΕ C 181, 21.06.2012, σ. 111 / ΕΕ C 299, 04.10.2012, σ. 72 / ΕΕ C 229, 31.07.2012, σ. 60 / ΕΕ C 44, 15.02.2013, σ. 88 / ΕΕ C 76, 14.03.2013, σ. 43 / ΕΕ C 76, 14.03.2013, σ. 31.

⁽¹⁴⁾ Η αναθεωρημένη Σύσταση της UNESCO για την τεχνολογική εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση τονίζει ότι λόγω της αλματώδους επιστημονικής, τεχνολογικής και κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης που συντελείται ή προβλέπεται να συντελεστεί στην εποχή μας, και ιδίως λόγω της παγκοσμιοποίησης και της επανάστασης της πληροφορίας και των τεχνολογιών επικοινωνίας, η τεχνολογική και επαγγελματική κατάρτιση θα πρέπει να αποτελούν σημαντικά στοιχεία της εκπαιδευτικής διαδικασίας σε όλες τις χώρες (UNESCO, 2001).

⁽¹⁵⁾ Memorandum on Cooperation in Vocational Education and Training in Europe, Βερολίνο, 10-11 Δεκεμβρίου 2012.

4.2.2 Η κατάρτιση και η πιστοποίηση των δεξιοτήτων στις ΤΠΕ είναι πολύ σημαντικές για την αγορά εργασίας. Είναι, συνεπώς, απαραίτητο να γίνουν επενδύσεις στα κατάλληλα προγράμματα που θα διασφαλίζουν την απόκτηση αυτών των δεξιοτήτων, σε επίπεδο επαγγελματικής κατάρτισης και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ιδίως υπέρ των νέων γυναικών. Η ΕΟΚΕ στηρίζει την πρόταση για την καθιέρωση ευρωπαϊκού σήματος ποιότητας για τη βιομηχανία, την εκπαίδευση και την πιστοποίηση στον τομέα των ΤΠΕ.

4.2.3 Η ΕΟΚΕ επαναβεβαιώνει το δικαίωμα όλων των ανθρώπων να αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες που θα τους επιτρέψουν να ενταχθούν πλήρως στην επαγγελματική και την κοινωνική ζωή. Το δικαίωμα στην επαγγελματική κατάρτιση δεν θα πρέπει να αναγνωρίζεται μόνο στους νέους που πρόκειται να ενταχθούν στην αγορά εργασίας, αλλά και σε όλους τους εργαζόμενους, έτσι ώστε να μπορούν να ανανεώσουν τις γνώσεις τους και να ανταποκρίνονται στις προκλήσεις που δημιουργούν οι συνεχείς αλλαγές. Η απασχολησιμότητα δεν είναι κάτι που αφορά μόνο τους νέους.

4.2.4 Η μαθητεία στον χώρο εργασίας και ιδίως τα διττά εκπαιδευτικά συστήματα που συνδυάζουν την εκπαίδευση στην τάξη παράλληλα με πρακτική εμπειρία στο χώρο εργασίας μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο και να επιφέρουν τις αναγκαίες αλλαγές για τη δημιουργία απασχόλησης⁽¹⁶⁾. Θα πρέπει, ωστόσο, να αποτελούν μέρος του εκπαιδευτικού συστήματος, γεγονός που συνεπάγεται ότι θα πρέπει να διασαφηνιστεί ο ρόλος των διαφόρων φορέων. Η ευαισθητοποίηση των σχολείων και των επιχειρήσεων σχετικά με αυτό το είδος μάθησης είναι ζωτικής σημασίας⁽¹⁷⁾.

4.3 Ενθάρρυνση της ανοικτής και ευέλικτης μάθησης

4.3.1 Η επίγνωση ότι η κατάσταση εξελίσσεται με ρυθμούς ταχύτερους παρά ποτέ (μετάβαση από μια βιομηχανική κοινωνία σε μια κοινωνία της γνώσης και έπειτα σε μια κοινωνία που λειτουργεί συνδεδεμένη σε δίκτυο) απαιτεί μια πιο δημιουργική και πρωτοποριακή προσέγγιση που να συνδέει διαφορετικούς τομείς και δραστηριότητες της ζωής ενός ανθρώπου, να αναγνωρίζει και να εκτιμά τους στόχους που επιτυγχάνονται και να δημιουργεί δεσμούς μεταξύ του πολιτισμού, της γενικής και της επαγγελματικής εκπαίδευσης και της αγοράς εργασίας, με έμφαση στη συμπληρωματικότητα ανάμεσα στη μη τυπική και την τυπική μάθηση, καθώς και στην προώθηση των ίσων ευκαιριών.

4.3.2 Η προαγωγή της μαθητείας έχει νόημα μόνο εφόσον παρέχονται στους πολίτες οι κατάλληλες προϋποθέσεις και εφόσον το εγχείρημα αυτό δεν εξαρτάται αποκλειστικά και μόνο από την ατομική προσπάθεια που μπορεί και οφείλει να καταβάλει ο καθένας. Σε αντίθετη περίπτωση, οι ήδη υποβαθμισμένοι και περιθωριοποιημένοι κλάδοι θα παραμείνουν συνολικά στο περιθώριο. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ εκφράζει την ολοένα και εντονότερη ανησυχία της σχετικά με το γεγονός ότι η συμμετοχή ενηλίκων σε εκπαιδευτικά προγράμματα είναι πολύ μικρή. Η συμμετοχή των ενηλίκων πολιτών της ΕΕ στη διά βίου μάθηση, σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ανέρχεται κατά μέσο όρο στο 8,9 %, ενώ σε 7 κράτη μέλη φτάνει μόλις το 5 %.

⁽¹⁶⁾ Η ανακοίνωση αναφέρει τους εξής τομείς με αναπτυξιακό δυναμικό: τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ), υγεία και περιθαλψη, τεχνολογίες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, παροχή υπηρεσιών σε άτομα και επιχειρήσεις, θαλάσσια οικονομία και πράσινοι τομείς, καθώς και τομείς που βρίσκονται σε φάση σημαντικής μετατροπής με συνέπεια να χρειάζονται εργατικό δυναμικό με καλύτερες δεξιότητες.

⁽¹⁷⁾ Η εμπειρία του διττού συστήματος της Αυστρίας αποτελεί παράδειγμα καλής πρακτικής και αξίζει να αναλυθούν προσεκτικά οι απαραίτητες συνθήκες για την εφαρμογή του, καθώς και τα αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί μέχρι στιγμής.

4.3.3 Είναι απαραίτητο να βελτιωθούν οι, κατά το παρόν τυπολατρικές, διαδικασίες αναγνώρισης των προσόντων που αποκτώνται εκτός του σχολείου (μη τυπική εκπαίδευση). Αξίζει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι οι αποφάσεις θα πρέπει να αποτελούν προϊόν διαβουλεύσεων με τους ενδιαφερόμενους κοινωνικούς εταίρους και άλλες οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών, ενώ το κράτος θα πρέπει να εγγυάται την ποιότητα αυτής της αναγνώρισης. Οι εν λόγω διαδικασίες μπορούν να συμβάλουν αποτελεσματικά στην ανάδειξη των πλεονεκτημάτων της μη τυπικής εκπαίδευσης, ιδίως ενώπιον των κοινωνικών εταίρων. Θα πρέπει δε να παρασχεθεί όσο το δυνατόν ευρύτερη και κατανοητή πληροφόρηση σχετικά με τους τρόπους αναγνώρισης και αξιοποίησης των δεξιοτήτων.

4.3.4 Σε μια εποχή με υψηλούς δείκτες ανεργίας, κυρίως μεταξύ των νέων, η ανάγκη επανεξέτασης της απόκτησης δεξιοτήτων, κατά τρόπο πιο ανοικτό και ευέλικτο, αποτελεί βασική πρόκληση για την Ευρώπη, τόσο μεσοπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα. Για να ανταποκριθούν σε αυτές τις προκλήσεις, τα κράτη μέλη θα πρέπει μεταξύ άλλων:

- α) να εγγυηθούν τις απαραίτητες συνθήκες για διαρκή μάθηση για όλους, με στόχο την ενίσχυση των δεξιοτήτων και την πρόσβαση σε πιο εξειδικευμένες θέσεις εργασίας, επιτυγχάνοντας έτσι τον στόχο «ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς» της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»·
- β) να εξασφαλίσουν στους νέους τη δυνατότητα συνδρομής από ειδικούς στον επαγγελματικό προσανατολισμό·
- γ) να βελτιώσουν, μέσα από συγκεκριμένες καινοτόμες και δημιουργικές πρωτοβουλίες που θα βασίζονται στον κοινωνικό διάλογο, την επαγγελματική κατάρτιση (τελειοποίηση δεξιοτήτων και επαγγελματικός αναπροσανατολισμός) των ατόμων που βρίσκονται στην αγορά εργασίας ή θέλουν να εισέλθουν σε αυτήν αλλά δεν διαθέτουν επαρκή τυπικά και μη τυπικά προσόντα. Οι πρωτοβουλίες αυτές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την ηλικία, την εμπειρία και τις γνώσεις των εκάστοτε εργαζομένων·
- δ) να αναγνωρίσουν το δικαίωμα σε μια πιστοποιημένη ποιοτική επαγγελματική κατάρτιση, καθορίζοντας έναν ετήσιο αριθμό ωρών επαγγελματικής κατάρτισης για όλους τους εργαζόμενους, ανεξάρτητα από το επίπεδο της εξειδίκευσής τους ή το είδος της σύμβασής τους·
- ε) να προωθήσουν την κατάρτιση προγραμμάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων εντός των επιχειρήσεων, μέσα από τη συνεργασία μεταξύ εργαζομένων και εργοδοτών, λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες που επικρατούν στις επιχειρήσεις, και ιδιαίτερα στις μικρομεσαίες, εκπληρώνοντας έτσι τους όρους των συμφωνιών που έχουν συναφθεί μεταξύ των κοινωνικών εταίρων σε ευρωπαϊκό επίπεδο·
- στ) να στηρίξουν πρωτοβουλίες που έχουν ως στόχο την ανάδειξη των δεξιοτήτων που αποκτώνται εκτός του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος, να προωθήσουν την αναγνώριση της μη τυπικής μάθησης και να εξασφαλίσουν ή να ενισχύσουν την ποιότητα της εν λόγω μάθησης.

4.3.5 Η ΕΟΚΕ στηρίζει την πρόθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να δημιουργήσει έναν ευρωπαϊκό χώρο δεξιοτήτων και προσόντων για την επίτευξη της σύγκλισης και της διαφάνειας ως προς την αναγνώριση των δεξιοτήτων και των επαγγελματικών προσόντων εντός της ΕΕ.

4.4 Στήριξη των καθηγητών και εκπαιδευτικών της Ευρώπης

4.4.1 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την ανακοίνωση και αναγνωρίζει το σημαντικό ρόλο των καθηγητών και των εκπαιδευτικών στη βελτίωση της μάθησης και στην ενθάρρυνση των παιδιών και των νέων να αποκτήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες που θα τους βοηθήσουν να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης. Ως εκ τούτου, η έμφαση στην κατάρτιση και την πρόσληψη ικανών καθηγητών και εκπαιδευτικών θεωρείται μια αναγκαία και θετική στρατηγική.

4.4.2 Ωστόσο, παρά τον σημαντικό ρόλο των καθηγητών και εκπαιδευτικών στη βελτίωση της μάθησης, η διδασκαλία δεν είναι ο μόνος παράγοντας που την καθορίζει, καθώς δεν θα πρέπει να υποτιμούμε το κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο μέσα στο οποίο πραγματοποιείται.

4.4.3 Εν μέσω ριζικών οικονομικών, κοινωνικών και τεχνολογικών μεταβολών, το επάγγελμα του εκπαιδευτικού θα πρέπει να θεωρείται ως βασικό συστατικό για την προώθηση εκπαίδευσης υψηλής ποιότητας, ικανής να ανταποκριθεί στις ανάγκες της εποχής μας. Είναι, συνεπώς, ζωτικής σημασίας για την επίτευξη του εν λόγω στόχου η βελτίωση της ακαδημαϊκής και επαγγελματικής κατάρτισης των εκπαιδευτικών και η παροχή κατάλληλων αμοιβών και δυνατοτήτων σταδιοδρομίας, ώστε να γίνει πιο ελκυστικό το επάγγελμα αυτό στους νέους. Συν τοις άλλοις, είναι πολύ σημαντική η πιο ισόρροπη παρουσία των δύο φύλων στις προσλήψεις εκπαιδευτικών.

4.4.4 Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι κατά την πρόσληψη των εκπαιδευτικών θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η διάσταση της ποικιλομορφίας, ιδίως από άποψη εθνοτικής προέλευσης, πολιτιστικής παράδοσης, θρησκείας, ηλικίας κλπ. Στο πλαίσιο δε της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων και της μετανάστευσης, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να ενισχυθούν οι γλωσσικές γνώσεις και οι ικανότητες διαπολιτισμικής επικοινωνίας, τόσο των παιδιών και των νέων όσο και του εκπαιδευτικού σώματος, προκειμένου να βελτιωθεί η συνεργασία ακόμη και σε περιπτώσεις διαφορετικών μητρικών γλωσσών. Οι καθηγητές πρέπει να λάβουν την κατάλληλη κατάρτιση ώστε να είναι σε θέση να εργάζονται με μαθητές που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο ή βρίσκονται σε κατάσταση ένδειας, ζουν σε περιοχές υψηλού κοινωνικού κινδύνου ή απειλούνται με αποκλεισμό. Επομένως, χρειάζονται καθηγητές ικανοί να προσαρμοστούν σε ένα πολυπολιτισμικό και πολύπλευρο περιβάλλον μάθησης⁽¹⁸⁾.

4.5 Η χρηματοδότηση της εκπαίδευσης

4.5.1 Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει τη δέσμευση της Επιτροπής να εστιάσει περισσότερο την προσοχή της στη χρηματοδότηση της εκπαίδευσης και στην έναρξη διαλόγου με τους ενδιαφερομένους σχετικά με τα οφέλη των επενδύσεων στην εκπαίδευση⁽¹⁹⁾. Επίσης, η ΕΟΚΕ

υποστηρίζει την πρόθεση διερεύνησης, με τους κοινωνικούς εταίρους, των επιλογών για να αυξηθεί το επίπεδο της παροχής ποιοτικής κατάρτισης στον χώρο εργασίας.

4.5.2 Η ΕΟΚΕ θεωρεί πολύ θετική την προαγωγή του δημόσιου διαλόγου στα κράτη μέλη, σχετικά με τους μηχανισμούς βιώσιμης χρηματοδότησης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης. Εντούτοις, σε πολλά κράτη μέλη οι σχετικές δαπάνες σημειώνουν φθίνουσα πορεία⁽²⁰⁾. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει τη σημασία της ευρείας και συνεχούς συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων και των λοιπών οργάνων της κοινωνίας πολιτών στην όλη διαδικασία. Συν τοις άλλοις, επικροτεί τις προσπάθειες που καταβάλλονται για τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στη συγχρηματοδότηση της εκπαίδευσης —ιδίως δε της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης— ταυτόχρονα όμως συνιστά την καθιέρωση σαφών κριτηρίων σχετικά με τις αρμοδιότητες που μοιράζονται εν προκειμένω οι διάφοροι τομείς (δημόσιος, ιδιωτικός και άλλοι). Αυτό, ωστόσο, δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να απαλλάξει το κράτος από τις ευθύνες του, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, σχετικά με την εξασφάλιση κατάλληλης χρηματοδότησης και ποιοτικής εκπαίδευσης για όλους⁽²¹⁾.

4.5.3 Η ΕΟΚΕ τονίζει και πάλι την πεποίθησή της για τη σημασία της κινητικότητας των νέων μέσω προγραμμάτων όπως τα Erasmus, Erasmus Mundus και «Νεολαία εν δράσει», η συμβολή των οποίων στην προσωπική ανάπτυξη των νέων και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και προσόντων αναγνωρίζεται από όλους. Συνεπώς, θα πρέπει να ενισχυθεί η χρηματοδότηση αυτών των προγραμμάτων μέσω του νέου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και να βελτιωθεί η διαδικασία επιλογής των συμμετεχόντων, ώστε να παρέχονται ίσες, δίκαιες και πραγματικές ευκαιρίες σε όλους, με προγράμματα που ενθαρρύνουν τη συμμετοχή ορισμένων ειδικών ομάδων κινδύνου σε αυτές τις πρωτοβουλίες και λύσεις για την επίλυση των προβλημάτων που σχετίζονται με τα οικονομικά μέσα και με τα τυπικά προσόντα, στα οποία προσκρούουν πολλοί σπουδαστές και νέοι.

4.6 Εταιρικές Σχέσεις

4.6.1 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την Επιτροπή ως προς τη σημασία της ενίσχυσης της συνεργασίας με τους διάφορους φορείς και κοινωνικές ομάδες στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης. Οι οργανώσεις επιτρέπουν την εποικοδομητική ανταλλαγή εμπειριών και δίνουν την ευκαιρία να συμμετάσχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία όλοι όσοι μπορούν να προσφέρουν και/ή να αναβαθμίσουν συγκεκριμένες δεξιότητες, ιδίως δε εκείνες που αναζητά η αγορά εργασίας.

4.6.2 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει τη σημασία της συμμετοχής στα του σχολείου όλων των ενδιαφερόμενων (οργανώσεων νέων, οργάνων τοπικών κοινωνιών, σχολείων και εκπαιδευτικών, γονέων και κηδεμόνων, επιχειρήσεων και συνδικάτων, αυτοδιοικητικών αρχών, εθνικών δημόσιων αρχών κ.ά.), με σαφείς στόχους, με τακτικές αξιολογήσεις και με επαρκή μέσα που να διασφαλίζουν τη

⁽¹⁸⁾ EE C 151 της 17.6.2008, σ. 41 και EE C 218 της 11.9.2009, σ. 85.

⁽¹⁹⁾ Η UNESCO δημοσίευσε μια νέα μελέτη που αναλύει τις εισφορές των επιχειρήσεων και των ιδιωτικών ιδρυμάτων στην εκπαίδευση, σύμφωνα με την οποία οι εισφορές αυτές ανέρχονται συνολικά μόλις σε 683 εκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ ετησίως. Για να γίνει πιο κατανοητό αυτό το μέγεθος, θα μπορούσαμε να πούμε ότι αντιστοιχεί στο 0,1 % των δύο μεγαλύτερων εταιρειών πετρελαίου στον κόσμο και ισούται με το κόστος δύο αεροσκαφών Airbus A380. Πρόκειται, πράγματι, για μια ελάχιστη συμβολή σε σύγκριση με τα 16 δισεκατομμύρια που απαιτούνται ετησίως ώστε να διασφαλιστεί η πρόσβαση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση για όλα τα παιδιά. Παρουσίαση στο Φόρουμ του Νταβός, 23 Ιανουαρίου 2013.

⁽²⁰⁾ Έκθεση Eurydice με τίτλο *Funding of Education in Europe 2000-2012. The Impact of the Crisis (Η χρηματοδότηση της εκπαίδευσης στην Ευρώπη, 2000-2012 – Ο αντίκτυπος της κρίσης*, http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/147EN.pdf)

⁽²¹⁾ Η δέσμευση για τη διασφάλιση μιας ποιοτικής εκπαίδευσης για όλους διατυπώνεται σε όλα τα εθνικά συντάγματα, αλλά και σε διεθνές επίπεδο στην τελική Διακήρυξη του Παγκόσμιου Συνεδρίου για την Εκπαίδευση, UNESCO, Jomtien, 1990, και στους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας, ΟΗΕ, Νέα Υόρκη, 2000, κείμενα τα οποία έχουν υπογράψει όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ.

βιωσιμότητά τους. Η ΕΟΚΕ ελπίζει ότι το πρόγραμμα «Erasmus για όλους» θα συμβάλει σημαντικά στη στήριξη, την ενίσχυση και την προώθηση των οργανώσεων που έχουν ως στόχο τη διασφάλιση της ποιοτικής εκπαίδευσης και των ίσων ευκαιριών. Η εκπαίδευση, ως ολιστική δραστηριότητα, απαιτεί ένα υψηλό επίπεδο επαγγελματικού προσανατολισμού σε συνδυασμό με υπηρεσίες παροχής επαγγελματικών συμβουλών. Είναι δε σκόπιμο να διαδοθούν οι ορθές πρακτικές πολλών σχολείων, τα οποία, μετά το σχολικό πρόγραμμα, μετατρέπονται σε κέντρα πολιτιστικών δραστηριοτήτων, συγκεντρώσεων και συνεχούς κατάρτισης που απευθύνονται σε διάφορες γενιές του πληθυσμού και σε διάφορες κοινωνικές ομάδες.

4.6.3 Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει το σημαντικό ρόλο των οργανώσεων των νέων στην ενίσχυση της συμμετοχής των νέων και τη συμβολή τους στην επίλυση των καιρίων προβλημάτων που σήμερα τους πλήττουν. Μεταξύ αυτών των προβλημάτων ξεχωρίζει ασφαλώς η

ανεργία των νέων, τα υψηλότερα επίπεδα της οποίας κρίνονται απολύτως απαράδεκτα. Η δημιουργία εταιρικών σχέσεων με τις οργανώσεις αυτές για την ενθάρρυνση της απόκτησης άτυπων δεξιοτήτων όπως οι οργανωτικές, οι επικοινωνιακές, οι ηγετικές ικανότητες, η ανάληψη πρωτοβουλιών, η εκμάθηση ξένων γλωσσών κ.λπ., μπορεί να αποτελέσει μια θετική στρατηγική, εφόσον εξασφαλιστούν και οι αναγκαίοι πόροι για τις δραστηριότητές τους ⁽²²⁾.

4.6.4 Η ΕΟΚΕ στηρίζει την ιδέα να δημιουργηθούν στα κράτη μέλη προγράμματα εγγύησης για τους νέους, τα οποία θα χρηματοδοτούνται από ειδικό ταμείο και θα εντάσσονται στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο. Θεωρεί, ωστόσο, ότι 6 δισεκατομμύρια ευρώ προφανώς δεν επαρκούν, λαμβάνοντας υπόψη ότι μέρος του εν λόγω ποσού προέρχεται ήδη από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

Βρυξέλλες, 10 Ιουλίου 2013.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Henri MALOSSE

⁽²²⁾ Μια έκθεση του Πανεπιστημίου του Bath/GHK 2012 καταδεικνύει την επίδραση της τυπικής εκπαίδευσης στην απασχολησιμότητα των νέων αλλά και το σημαντικό ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν σε αυτή τη διαδικασία οι οργανώσεις νέων.